

Az ügyészség - Tanszék

Összeállította: Lichtenstein József (2012. január)

A feldolgozott jogszabályok:

Az Alaptörvény, a többször módosított 1949. évi XX. törvény (a továbbiakban: régi Alkotmány), az ügyészségről szóló 2011. évi CLXIII. törvény az ügyészségről (a továbbiakban: Ütv.), a legfőbb ügyész, az ügyészek és más ügyészségi alkalmazottak jogállásáról és az ügyészi életpályáról szóló 2011. évi CLXIV.tv-t, (a továbbiakban: Üjt.).

Hatálybalépés:

Az Alaptörvény, az Ütv. valamint az Üjt. 2012. január elsején lépett hatályba.

Az Alaptörvény és a régi Alkotmány rendelkezései

(Alaptörvény Indokolás) A hatalommegosztás, a hatalmi ágak elválasztása elvének megfelelően az állami büntetőhatalom gyakorlása is megosztott. **Az Alaptörvény az ügyészséget az egyik klasszikus hatalmi ágak sem alárendelt, önálló alkotmányos intézményként, a büntetőhatalom központi szereplőjeként határozza meg.** Az ügyészség **alapvető feladata és joga az állam büntetőigényének tárgyilagos, pártatlan, az alapjogok védelmét biztosító érvényesítése a bíróság előtt.**

Az ügyészség alkotmányos pozíciójának rögzítése mellett **egyértelműen meghatározza az ügyészség főbb feladatait**, azok közül is kiemelve többek között a nyomozással összefüggő jogok gyakorlását, a közvád képviselést a bírósági eljárásban, a büntetés-végrehajtás törvényessége feletti felügyelet gyakorlását. E központi feladatok mellett lehetőséget biztosít arra, hogy törvény további feladatokat állapítson meg az ügyészség részére.

Az Alaptörvény az **ügyészség szervezetének és működésének**, valamint az **ügyészek jogállásának részletes szabályainak meghatározását sarkalatos törvényre bízta, és kizárólag a legfontosabb tartalmi kérdéseket** - a legfőbb ügyész megbízásának keletkezésére, Országgyűlésnek való felelősségére vonatkozó szabályokat, az ügyészségi szervezetrendszer kialakításának alapvető rendezőelveit - határozza meg.

A) Az Alaptörvény és a régi Alkotmány rendelkezései az ügyészségről

Az Alaptörvény rendelkezései:

„Az ügyészség

29.cikk

- (1) A legfőbb ügyész és az ügyészség az igazságszolgáltatás közreműködőjeként az állam büntetőigényét érvényesíti. Az ügyészség üldözi a bűncselekményeket, fellép más jogsértő cselekményekkel és mulasztásokkal szemben, valamint elősegíti a jogellenes cselekmények megelőzését.
- (2) A legfőbb ügyész és az ügyészség törvényben meghatározottak szerint
 - a) jogokat gyakorol a nyomozással összefüggésben;
 - b) képviseli a közvédelmet a bírósági eljárásban;
 - c) felügyeletet gyakorol a büntetés-végrehajtás törvényessége felett;
 - d) törvény által meghatározott további feladat- és hatásköröket gyakorol.
- (3) Az ügyészi szervezetet a legfőbb ügyész vezeti és irányítja, kinevezi az ügyészeket. A legfőbb ügyész kivételével az ügyész szolgálati jogviszonya az általános öregségi nyugdíjkorhatár betöltéséig állhat fenn.
- (4) A legfőbb ügyészt az ügyészek közül a köztársasági elnök javaslatára az Országgyűlés választja kilenc évre. A legfőbb ügyész megválasztásához az országgyűlési képviselők kétharmadának szavazata szükséges.
- (5) A legfőbb ügyész évente beszámolt tevékenységéről az Országgyűlésnek.
- (6) Az ügyészek nem lehetnek tagjai pártoknak, és nem folytathatnak politikai tevékenységet.
- (7) Az ügyészek szervezetének és működésének, a legfőbb ügyész és az ügyészek jogállásának részletes szabályait, valamint javadalmazásukat sarkalatos törvény határozza meg.”

A Magyar Köztársaság Alkotmányának szabályai:

„XI. fejezet

Az ügyészség

- 51.§ (1) A Magyar Köztársaság legfőbb ügyésze és az ügyészség gondoskodik a természetes személyek, a jogi személyek és a jogi személyiséggel nem rendelkező szervezetek jogainak a védelméről, valamint az alkotmányos rendet, az ország biztonságát és függetlenségét sértő vagy veszélyeztető minden cselekmény következtetésű üldözéséről.
- (2) Az ügyészség törvényben meghatározott jogokat gyakorol a nyomozással összefüggésben, képviseli a vádat a bírósági eljárásban, továbbá felügyeletet gyakorol a büntetés-végrehajtás törvényessége felett.
 - (3) Az ügyészség közreműködik annak biztosításában, hogy mindenki megtartsa a törvényeket. Törvénysértés esetén – törvényben meghatározott esetekben és módon – fellép a törvényesség védelmében.

52. § (1) A Magyar Köztársaság legfőbb ügyészét a köztársasági elnök javaslatára az Országgyűlés választja, a legfőbb ügyész helyetteseit a legfőbb ügyész javaslatára a köztársasági elnök nevezi ki.

(22) A legfőbb ügyész az Országgyűlésnek felelős, és működéséről köteles beszámolni.

53. § (1) Az ügyészeket a Magyar Köztársaság legfőbb ügyésze nevezi ki.

(2) Az ügyészek nem lehetnek tagjai pártoknak és politikai tevékenységet nem folytathatnak.

(3) Az ügyészi szervezetet a legfőbb ügyész vezeti és irányítja.

(4) Az ügyészségre vonatkozó szabályokat törvény állapítja meg.”

Az Alaptörvény és a régi Alkotmány összevetése alapján a fontosabb eltérések

1. Az Alaptörvény szerint a legfőbb ügyész és az ügyészség az igazságszolgáltatás közreműködője. Az Alaptörvény ezzel az ügyészséget, mint állami szervezetet a **szélesebb értelemben vett igazságszolgáltatás rendszerében** helyezte el.

2. Az ügyészség függetlensége tekintetében kiemelendő, hogy – a régi Alkotmányban írtakkal szemben – az ügyészség egyetlen más szervnek, így az Országgyűlésnek sincs alárendelve.

3. A legfőbb ügyész mandátuma hat évről **kilenc évre** nőtt. (A mandátum időtartamának megnöveléséről egyébként a jogalkotó még a régi Alkotmány módosításával rendelkezett, a módosítás szerinti új rendelkezés 20. november 27-től hatályos.)

4. Az Alaptörvény rendelkezik arról, hogy a legfőbb ügyész kivételével az ügyész szolgálati jogviszonya az általános öregségi nyugdíjkorhatár betöltéséig állhat fenn.

5. Az Alaptörvény rendelkezése szerint a legfőbb ügyész Országgyűlés általi megválasztásához az országgyűlési képviselők **kétharmadának** szavazatára van szükség.

6. A korábbiakhoz képest fontos változás az is, hogy az ügyészség szervezetének és működésének, a legfőbb ügyész és az ügyészek jogállásának részletes szabályait, valamint javadalmazásukat **sarkalatos törvény** (azaz ún. „kétharmados”) törvény határozza meg.

B) Az Ütv. fontosabb rendelkezései, valamint az Üjt. egyes rendelkezései

A törvény szövegének ismertetése mellett leírom a törvényhez fűzött indokolást (a továbbiakban: Ind.). Először az Ind. kerül ismertetésre, majd ezt követi a törvény. A felesleges ismétlések elkerülése végett egyes helyeken a törvényhez fűzött indokolás ismertetésétől eltekintek.

(Általános Ind.) A 3/2004. (II. 17.) AB határozatra (a továbbiakban: AB határozat) kimondta, hogy az ügyészség bár nem önálló hatalmi ág, de **önálló alkotmányos szervezet**. Az Alkotmánybíróság az ügyészséget, mint állami szervezetet a szélesebb értelemben vett igazságszolgáltatás rendszerében helyezte el, leszögezte, hogy a **legfőbb ügyész** a neki **alárendelt szervezetnek szakmai és nem politikai vezetője**. Így az **Országgyűlés felé fennálló felelőssége csak a beszámolási, magyarázat- és válaszadási, valamint megjelenési kötelezettsége, illetve az Alkotmányban meghatározott feladatai ellátásának kötelezettségét foglalja magában**. Az ügyészség függetlensége vonatkozásában kiemelendő, hogy az AB határozat szerint a **legfőbb ügyész egyetlen más szervnek, így az Országgyűlésnek sincs alárendelve**. Az Országgyűlés az ügyészség tevékenységét kétféle módon: **az éves legfőbb ügyészi beszámoló**, illetve a legfőbb ügyésznek a határozat rendelkező része szerinti korlátozott **válasadási kötelezettségén** keresztül ellenőrzi. Minden más értelmezés ellentétes a

hatalommegosztás, az alkotmányos szervek egymástól elkülönült független működésének biztosítása elvével.

Az Alaptörvény mindezekre tekintettel szabályozza a legfőbb ügyész és az ügyészség jogállását. Mindebből következik, hogy az ügyészség és a legfőbb ügyész feladatának ellátása során csak az **Alaptörvényre, a törvényekre és más jogszabályokra** kell, hogy tekintettel legyen. **Más szervnek vagy közjogi méltóságnak** nincs alárendelve, az ügyészeknek utasítást csak a felettes ügyész, illetve a legfőbb ügyész adhat, míg a legfőbb ügyész nem utasítható.

A törvény - a honvédelemről és a Magyar Honvédségről, valamint a különleges jogrendben bevezethető intézkedésekről szóló 2011. évi CXIII. törvénnyel azonosan - **nem rendelkezik a megszűnő katonai ügyészségről, a katonai ügyészek** - e jogállásukat megtartva - **betagozódnak az ügyészi szervezetbe**, s a katonai büntető-eljárásra tartozó ügyek mellett más ügyek felderítésében, nyomozásának felügyeletében, vádképviselésében is részt vesznek. Ezért a **katonai ügyészség** - eddig a Honvédelmi Minisztérium költségvetési fejezetben lévő - **költségvetési önálló címként is megszűnik**.

A törvény a mai, ténylegesen ellátott feladatai szerint határozza meg **az ügyészség büntetőjogi feladatait**, kiemelve, hogy a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvénnyel (a továbbiakban: Be.) összhangban **az ügyész a közvádló**; de **nem részletezi** a nyomozásfelügyelet és a vádelőkészítés, valamint a bíróságok előtti **ügyészi tevékenység szabályait**, mert ezeket a **büntetőeljárás törvény tételesen tartalmazza**.

Változást jelent, hogy a **bírói engedélyhez nem kötött titkos információgyűjtést az ügyész** - a feljelentés elutasítása, a nyomozás megszüntetésének kilátásba helyezése, valamint az adatkérés kivételével - **nem maga végzi**, hanem a más törvényekben e tevékenység végzésére feljogosított szervezetekkel végeztetné el.

Részletesebb azonban a más törvényekben nem részletezett, **az ügyészre vonatkozó büntetés-végrehajtási szabályozás**. A törvény a büntetés-végrehajtási törvényességi ügyészi felügyelet sokrétűségére figyelemmel **pontosan rögzíti azokat a területeket, amelyekre a szakterületi ügyészi tevékenység kiterjed**. Gyakorlati tapasztalatok indokolják, hogy taxatív módon kerüljenek felsorolásra azok az esetkörök, amelyek kijelölik a speciális büntetés-végrehajtási ügyészi törvényességi felügyelet határait.

Az **új szabályozás szakít az ügyészi törvényességi felügyelet hagyományos fogalmával**. Az ügyész a jövőben **elsősorban az igazságszolgáltatás közreműködőjeként** - törvényben biztosított perindítási, fellépési jogával - **gyakorolja közjogi hatáskörét**. Az ügyészség a **közérdek fokozott érvényesítését**, s ennek részeként a jogvédelmet tekinti meghatározó sajátosságának. Változást jelent, hogy **az ügyészség a jövőben nem általános panasz fórum**, hanem **csak az ügy érdemére kiható, az érintett jogviszony alapjait érintő törvénysértés esetén jár el**. Az ügyész közérdekvédelmi feladatainak ellátásához **szükséges jogi eszközöket részben a törvény tartalmazza, részben pedig** - követve a már eddig is rendelkezésre álló, s a jövőben várhatóan tovább bővülő lehetőségeket - **külön törvények határozzák meg**. A törvény szerint **megszűnik a vizsgálat általános ügyészi eszköz szerepe, alkalmazására akkor kerülhet sor**, ha a szerv működésében törvénysértésre utaló **alapos ténybeli ok merül fel**, s a vizsgálat **a per vagy az azt megelőző felhívás megalapozása érdekében szükséges**.

C) a 2011. évi CLXIII. törvény

az ügyészségről

I. FEJEZET

ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK

(Ind.) Az e két szakaszban foglalt rendelkezések a mai, ténylegesen ellátott feladatai szerint határozzák meg az ügyészség büntetőjogi feladatait, kiemelve, hogy a Be. összhangban az ügyész a **közvádló**. A törvény rögzíti, hogy az ügyészség a **közjogi feladatait a közérdek védelmében látja el**.

Az Ütv. szerint az ügyészség feladatai:

- az igazságszolgáltatás közreműködőjeként **érvényesíti** az állam büntetőigényét a Be.-ben meghatározott feltételek szerint;
- **irányítja, felügyeli**, illetve elvégzi a vádat előkészítő **nyomozási eljárást**,
- **képviseli a közvádat** a bírósági eljárásban,
- **felügyeletet gyakorol** a büntetés-végrehajtás törvényessége felett.
- a jogszabályok megsértése esetén - törvényben meghatározott esetekben és módon **fellép** a törvényesség érdekében.

Az ügyészség a fent megjelölt feladatok teljesítése érdekében

a) a büntetőeljárásról szóló törvényben (a továbbiakban: büntetőeljárási törvény) meghatározott ügyekben **nyomoz** (ügyészségi nyomozás);

b) **felügyel** arra, hogy a nyomozó hatóság az önállóan végzett nyomozást a törvény rendelkezéseit megtartva végezze (**nyomozás feletti felügyelet**);

c) törvényben meghatározott egyéb **jogokat gyakorol a nyomozással összefüggésben**;

d) közvádlóként gyakorolja a vádemelés közhatalmi jogkörét; **a bírósági eljárásban képviseli a vádat**, továbbá **gyakorolja** a büntetőeljárási törvényben számára biztosított **jogorvoslati jogokat**;

e) **törvényességi felügyeletet lát el** a büntetések, a mellékbüntetések, az intézkedések, a személyi szabadságot elvonó és azt korlátozó eljárási kényszerintézkedések, az utógondozás, valamint a bűnügyi, a szabálysértési és a körözési nyilvántartás végrehajtásáról szóló jogszabályi rendelkezések megtartása felett, továbbá **közreműködik a büntetés-végrehajtási bíró eljárásában**;

f) közreműködik abban, hogy a bírósági eljárásban a törvényeket helyesen alkalmazzák (az **ügyész részvétele a bíróságok** polgári, munkaügyi, közigazgatási és gazdasági jogi peres és nemperes **eljárásaiban**);

g) elősegíti, hogy a hatósági jogkört gyakorló, illetve bíróságon kívüli jogvitát intéző szervek a jogszabályok rendelkezéseit megtartsák;

h) **kiemelt figyelmet fordít a kiskorúak által és sérelmükre elkövetett bűncselekmények üldözésére**, a fiatalkorúak ellen indult szabálysértési és büntetőeljárás különös szabályainak betartására; törvényben meghatározott esetekben közreműködik a kiskorúak jogainak érvényre

juttatásában és eljárást kezdeményez a szükséges gyermekvédelmi intézkedések megtétele érdekében;

i) ellátja a nemzetközi szerződésekből, különösen a **jogsegély** kérésével és nyújtásával összefüggésben rá háruló feladatokat;

j) teljesíti Magyarországnak az **Eurojustban** való részvételével kapcsolatos feladatokat;

k) ellátja a **tevékenysége körében okozott jogsértések és károk megtérítése miatt indított perekben való képviseletet.**

Az ügyészség független, **csak a törvényeknek alárendelt önálló alkotmányos szervezet**, mely az **Alaptörvényben** és a **törvényekben** meghatározott feladatait **alá-fölrendeltségen** alapuló szervezeti rendben végzi.

A legfőbb ügyész sem közvetlenül, sem közvetve **nem utasítható** valamely meghatározott tartalmú egyedi döntés meghozatalára vagy megváltoztatására.

Az ügyészi tevékenységgel összefüggésben az **ügyész jogait és kötelességeit csak törvény** állapíthatja meg.

A **legfőbb ügyészt** és az ügyészeket az országgyűlési képviselővel azonos **mentelmi jog** illeti meg.

A legfőbb ügyészre az országgyűlési képviselők mentelmi jogával kapcsolatos eljárási szabályokat kell alkalmazni. A mentelmi jog felfüggesztése tárgyában az Országgyűlés a jelen lévő képviselők **kétharmadának** szavazatával dönt, a mentelmi jog megsértése esetén a szükséges intézkedést az **Országgyűlés elnöke** teszi meg.

Az **ügyész mentelmi jogának** felfüggesztése tárgyában a **legfőbb ügyész** dönt, mentelmi jogának megsértése esetén a szükséges intézkedést a legfőbb ügyész teszi meg.

Mindenki köteles biztosítani, hogy az ügyészek a részükre jogszabályban megállapított jogokat akadálytalanul gyakorolhassák.

Ha törvény az **ügyésznek utasítási jogkört biztosít, az utasított szervek az utasításnak kötelesek eleget tenni.**

Az ügyész feladat- és hatásköreinek ellátása során a bíróságok és más bíróságon kívüli jogalkalmazó szervek eljárásaiban keletkezett iratokba, az általuk vezetett nyilvántartásokba **korlátozás nélkül betekinthez**, az iratokból másolatot, a nyilvántartásokból adatszolgáltatást kérhet. Adatok és iratok szolgáltatása érdekében az ügyész más közhatalmat gyakorló szerveket, gazdálkodó és más szervezeteket **megkereshet**. A megkeresett szerv vezetője a megkeresésnek az ügyész által megjelölt határidőben köteles eleget tenni. Adatok és iratok büntetőeljárás során történő beszerzésére a büntetőeljárás törvény rendelkezései az irányadók.

Az ügyész eljárása során az eljárással érintett szerv, személy rendelkezése alatt álló területre, helyiségbe - ha törvény vagy törvény felhatalmazása alapján jogszabály másként nem rendelkezik - igazolványa felmutatásával **beléphet**.

Az ügyész a tudomására jutott jogsértés vagy jogszabálysértő mulasztás miatt jogszabályban megállapított feltételek fennállása esetén büntető, fegyelmi, szabálysértési, illetve hatósági eljárást, büntetés-végrehajtási ügyekben kártérítési **eljárást is kezdeményez**. A kezdeményezés címzettje érdemi döntésének egy példányát köteles az ügyésznek haladéktalanul megküldeni.

Az ügyész **elbírálja** a hatósági határozat, intézkedés, jogszabálysértő mulasztás ellen hozzá **intézett kérelmeket**, közérdekű bejelentéseket, jogsértésre utaló jelzéseket (a továbbiakban együtt: kérelem). Amennyiben a hozzá intézett kérelem vizsgálatára nincs hatásköre, **gondoskodik annak áttételéről** a hatáskörrel rendelkező szervhez.

Az ügyészség a központi költségvetésről szóló törvényben **önálló költségvetési fejezetet** alkot. A legfőbb ügyész összeállítja az ügyészség **költségvetésére vonatkozó javaslatát** és az

annak végrehajtására vonatkozó beszámolóját, amelyet a Kormány a központi költségvetésről szóló törvényjavaslat és az annak végrehajtására vonatkozó törvényjavaslat részeként **változtatás nélkül** terjeszt az Országgyűlés elé.

Az ügyészek kötelezettségei:

Az ügyészek és más ügyészségi alkalmazottak munkájuk során és magatartásukban az **Alaptörvényt és a jogszabályokat** kötelesek megtartani.

Az ügyészek a törvényekben előírtaknak megfelelően, következetesen és méltányosan járnak el, ügyészi kötelezettségeiket legjobb szaktudásuk szerint teljesítik. E körben az ügyész

a) a tisztességes és hatékony bűnüldözés megvalósítása, a jogsértések megelőzése, a törvényesség biztosítása és az emberi jogok védelme érdekében nemzeti és nemzetközi szinten együttműködik a bíróságokkal, a nyomozó hatóságokkal, a büntető jogszabályok végrehajtásában közreműködő egyéb szervekkel, a bűnmegelőzést szolgáló kormányzati, közigazgatási és más szervekkel, a tudomány képviselőivel, a védőkkel, ügyvédi kamarákkal, jogvédő szervezetekkel;

b) az alapvető emberi jogok tiszteletben tartásával, a jogi előírásoknak megfelelően és a kölcsönös segítségnyújtás szellemében teljesíti más államok ügyészi szerveinek vagy más bűnüldöző hatóságainak megkereséseit;

c) az arra jogosult szerveknek adott tájékoztatás, vélemény adása során tárgyilagos és szakszerű véleményt ad;

d) mérlegelési jogkörét pártatlanul, méltányosan, a törvények megtartása mellett, külső befolyástól mentesen gyakorolja.

Az ügyész

a) nem lehet olyan szervezet tagja, amely törvényt sértő tevékenységet folytat;

b) elfoglaltságot jelent be minden olyan ügyben, amelyhez személyes érdeke fűződik;

c) nem kérhet és nem fogadhat el ajándékot, adományt és egyéb előnyt tevékenységével kapcsolatban;

d) nem élhet vissza hivatali tekintélyével;

e) magánéletében is a hivatásához méltó magatartást tanúsít.

II. FEJEZET

AZ ÜGYÉSZSÉG SZERVEZETE ÉS MŰKÖDÉSE, AZ ÜGYÉSZEK JOGÁLLÁSA

(Ind.) A törvény meghatározza az ügyészi szervezet szintjeit, kimondja, hogy az ügyészségi nyomozás, továbbá indokolt esetben más ügyészségi feladatok ellátására önálló járási szintű ügyészség vagy önálló főügyészség létesíthető; a **teljes szervezet megállapítását azonban a legfőbb ügyészre** bízva, mivel a bírósági szervezetnek, az ügyészségi nyomozásoknak megfelelő ügyészi szervezet így alakítható a leghatékonyabban. E körben rendelkezik a legfőbb ügyész közjogi szervezetszabályozó eszközéről, a **legfőbb ügyészi utasításról** és annak - a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvénnyel (a továbbiakban: Jat.) összhangban lévő - közzétételéről.

Meghatározza az egyes ügyészségi szintek vezetőit és az általuk - a Jat. 24. §-ának (3) bekezdése alapján - kiadható „más jogi eszközt”, ez az ügyészi szervezetben a **körlevél**.

A Polgári Törvénykönyv 28. §-ának (3) bekezdése alapján a rájuk irányadó jogszabályok szerint **jogi személyek az állami szervezetek**. Jelenleg nincs olyan hatályos törvény, amely az ügyészi szervezetet illetően rendelkezne arról, hogy az ügyészi szervezeten belül mely szerv a költségvetési szerv [és mint ilyen, a Ptk. 36. §-ának (1) bekezdése alapján jogi személy is], ugyanakkor ezt a kérdést rendezni kell. A törvény ezt a hiányzó rendelkezést pótolja, amelynek a gyakorlati szükségessége az egyes ügyészi szervek vagyonkezelése, gazdálkodása, működése szempontjából visszatérően felmerül, és a mai helyzetnek - az ügyészi szervezet központosított gazdálkodásának - megfelelően mondja ki, hogy az ügyészi szervezetben a Legfőbb Ügyészség a jogi személy. Ebből következik az ügyészi szervek ellen indított perekben a **Legfőbb Ügyészség perbeli jogosultsága**.

Az Országos Kriminológiai Intézet Közép-Európa legjelentősebb ilyen kutatási intézménye, ezért változatlanul indokolt a törvényi megjelenítése.

Az Ütv. szerint Magyarország ügyészi szervei:

- a) a Legfőbb Ügyészség,
- b) a fellebbviteli főügyészségek,
- c) a főügyészségek,
- d) a járási ügyészségek.

Az ügyészségi nyomozás, továbbá indokolt esetben más ügyészségi feladatok ellátására önálló főügyészség, illetve járási szintű ügyészség létesíthető.

Az ügyészség szervezetét, működését és illetékességét - törvényi keretek között - **a legfőbb ügyész utasítással** szabályozza, melyet az ügyészség hivatalos lapjában, az **Ügyészségi Közlönyben**, valamint a **Hivatalos Értesítőben** közzé kell tenni.

A Legfőbb Ügyészséget a legfőbb ügyész, a fellebbviteli főügyészséget fellebbviteli főügyész, a főügyészséget főügyész, a járási ügyészséget vezető ügyész vezeti.

A legfőbb ügyész, a legfőbb ügyész helyettes, a legfőbb ügyészségi főosztályvezető ügyész, a fellebbviteli főügyész és a főügyész az ügyészségek működésének, szakmai tevékenységének, a szakágak együttműködésének segítésére **körlevelet** adhat ki. A legfőbb ügyészi, a legfőbb ügyész helyettesi és a főosztályvezető ügyészi körlevelet az **Ügyészségi Közlönyben közzé kell tenni**.

Az ügyészség tudományos és kutató intézménye az **Országos Kriminológiai Intézet**, amely a bűnözés kutatása, a kriminológia, a kriminalisztika és a büntető-jogtudományok elméletének és gyakorlatának fejlesztése céljából működik. Az Országos Kriminológiai Intézetre vonatkozó szabályokat legfőbb ügyészi utasítás határozza meg.

A legfőbb ügyész jogállása:

Ahogy arról az Alaptörvény és a régi Alkotmány összevetése során már szó volt, a legfőbb ügyészt **az ügyészek közül a köztársasági elnök javaslatára az Országgyűlés választja kilenc évre**. A legfőbb ügyész **megválasztásához az országgyűlési képviselők kétharmadának szavazata szükséges**.

A legfőbb ügyész megválasztásnak törvényi feltételeit és a kizáró körülményeket az Alaptörvény 29. cikk (4) bekezdése, valamint az Üjt. 11. §-a tartalmazza. Az Alaptörvény szerint

a legfőbb ügyészt az ügyészek közül választja meg az Országgyűlés a köztársasági elnök javaslatára, 9 évre. Ügyésszé pedig az Üjt. hivatkozott szakasza szerint azt lehet kinevezni, aki **cselekvőképes magyar állampolgár, egyetemi jogi végzettséggel és jogi szakvizsgával rendelkezik, továbbá a szakvizsga letételét követően:**

- a) alügyészként, bírósági titkárként, közjegyzőként, ügyvédként, jogtanácsosként, az OKRI-ban kutatóként, nyomozó hatóságnál nyomozóként legalább egy évig ténylegesen dolgozott,
- b) a köztisztviselők jogállásáról szóló 1992. évi XXIII. törvény (a továbbiakban: Ktv.) 1. §-a (2) bekezdésének, a kormánytisztviselők jogállásáról szóló 2010. évi LVIII. törvény (a továbbiakban: Ktjv.) hatálya alá tartozó szervnél közigazgatási, illetve jogi szakvizsgához kötött munkakörben legalább egy évig ténylegesen dolgozott,
- c) ügyészként, alkotmánybíróként, bíróként működött,
- d) nemzetközi szervezetnél, az Európai Unió valamely szervénél ítélkezett, az igazságszolgáltatással összefüggő tevékenységet legalább egy évig ténylegesen folytatott.

Nem választható meg legfőbb ügyésznek

- a) aki büntetett előéletű,
- b) aki egyetemi jogi végzettséghez kötött foglalkozástól eltiltás hatálya alatt áll,
- c) aki büntetlen előéletű, de a bíróság bűncselekmény elkövetése miatt büntetőjogi felelősségét jogerős ítéletben megállapította, amíg a bűnügyi nyilvántartásból nem törlik
 - ca) szándékos bűncselekmény miatt kiszabott, ötévi vagy azt meghaladó végrehajtandó szabadságvesztés büntetés esetén a mentesítés beálltától számított tizenkét évig,
 - cb) szándékos bűncselekmény miatt kiszabott, öt évet el nem érő végrehajtandó szabadságvesztés esetén a mentesítés beálltától számított tíz évig,
 - cc) szándékos bűncselekmény miatt kiszabott, végrehajtásában felfüggesztett szabadságvesztés esetén a mentesítés beálltától számított nyolc évig,
 - cd) szándékos bűncselekmény miatt kiszabott közérdekű munka vagy pénzbüntetés esetén a mentesítés beálltától számított öt évig,
 - ce) szándékos bűncselekmény miatt kiszabott, végrehajtásában felfüggesztett pénzbüntetés esetén a mentesítés beálltától számított három évig,
 - cf) gondatlan bűncselekmény miatt kiszabott, végrehajtandó szabadságvesztés büntetés esetén a mentesítés beálltától számított nyolc évig,
 - cg) gondatlan bűncselekmény miatt kiszabott, végrehajtásában felfüggesztett szabadságvesztés esetén a mentesítés beálltától számított öt évig,
 - ch) gondatlan bűncselekmény miatt kiszabott közérdekű munka vagy pénzbüntetés esetén a mentesítés beálltától számított három évig,
- d) akivel szemben a bíróság kényszergyógykezelést alkalmazott, a kényszergyógykezelést megszüntető végzés jogerőre emelkedésétől számított három évig,
- e) akivel szemben a bíróság próbára bocsátást alkalmazott, a próbaidő, annak meghosszabbítása esetén a meghosszabbított próbaidő elteltétől számított három évig,
- f) akivel szemben büntetőeljárás - ide nem értve a magánvádas vagy pótmagánvádló vádindítványa alapján indult eljárást - van folyamatban, a büntetőeljárás jogerős bejezéséig,
- g) akit ügyészként, bíróként, kormánytisztviselőként, köztisztviselőként, végrehajtóként, közalkalmazottként, fegyveres szerv hivatásos állományú tagjaként, igazságügyi alkalmazottként, alügyészként és fogalmazóként, ügyvédként, ügyvédjelöltként, közjegyzőként, közjegyző helyettesként a legsúlyosabb fegyelmi büntetéssel sújtottak, mindaddig, amíg a fegyelmi büntetés hatálya alatt áll,

h) aki külön törvényben szabályozott vagyonyilatkozat-tételi kötelezettségét megszegte.

Összeférhetlenségi szabályok:

(Üjt. Ind.) Az ügyészségi szolgálati viszony egyik fontos **garanciális intézménye** az összeférhetlenség szabályozása. A törvény **kiküszöböli** a jelenlegi szabályozás ellentmondásait, és az arányos korlátozás érdekében az összeférhetlenséget **a szövetkezetre, a kooperációs társaságra, az egyéni cégre is kiterjeszti**.

A törvény tartalmazza azt a **klasszikus összeférhetlenségi szabályt**, amely szerint nem létesíthető olyan ügyészségi szolgálati viszony, amelyben az ügyészségi alkalmazott **hozzátartozójával irányítási (felügyeleti), ellenőrzési vagy elszámolási kapcsolatba kerülne**. A tilalom alól felmentés csak különösen indokolt esetben adható.

A törvény meghatározza azokat a **kötelezettségeket**, amelyek az ügyészségi alkalmazottat az összeférhetlenségi **ok felmerülésekor terhelik**, és szabályozza az összeférhetlenség esetén követendő **eljárást**.

Az **összeférhetlenség megállapításával** - annak időpontjában - az **ügyészségi szolgálati viszony** megszűnik. A törvény csupán lehetőségként írja elő a megállapítás mellőzését, ha az ügyész az összeférhetlenségi okot az eljárás ideje alatt megszünteti. Mérlegelés körébe tartozik ugyanis annak eldöntése, hogy a már megszüntetett összeférhetlenségi ok mennyiben befolyásolhatja az ügyész további működését.

Az ügyész **nem lehet** országgyűlési, európai parlamenti, helyi önkormányzati képviselő és polgármester. A megválasztást és a jelölést már aktív politizálás előzi meg, amely magatartás az Alaptörvény tilalmába ütközik. Erre figyelemmel rendelkezik úgy a törvény, hogy amennyiben az ügyész a választáson jelöltetni kívánja magát, köteles e szándékát bejelenteni, és a bejelentéstől a választás eredményének közzétételéig, illetve megválasztása esetén mandátuma igazolásáig ügyészségi szolgálati viszonya szünetel. Ez alatt az idő alatt az ügyész munkát nem végezhet. A szünetelés időtartama ügyészségi szolgálati viszonyban töltött időnek minősül. A választás eredményétől függően az ügyészségi szolgálati viszony a megválasztás napjával megszűnik, vagy folytatódik.

Az Üjt által megállapított további összeférhetlenségi szabályok

A törvény (44. §) szerint az ügyész nem lehet országgyűlési, európai parlamenti, önkormányzati képviselő, polgármester és állami vezető.

Összeférhetlenség miatt meg kell szüntetni a legfőbb ügyész, a legfőbb ügyész helyettes ügyészségi szolgálati jogviszonyát, ha **vagyonyilatkozat-tételi kötelezettségének teljesítését megtagadja**, a teljesítést elmulasztja, vagy vagyonyilatkozatában lényeges adatot, tényt valótlanul közöl.

Az ügyész a tisztsége ellátásán kívül **nem folytathat kereső tevékenységet**, kivéve tudományos és oktatói (edzői, versenybírói, játékvezetői), művészi, szerzői jogi védelemben részesülő, továbbá lektori és szerkesztői, műszaki alkotó munkát, feltéve, hogy ezzel nem veszélyezteti függetlenségét és pártatlanságát, valamint nem akadályozza hivatali kötelezettségei teljesítését.

Az ügyész nem lehet gazdasági társaság, kooperációs társaság, szövetkezet vezető tisztségviselője vagy személyes közreműködésre kötelezett tagja, gazdasági társaság, kooperációs társaság, szövetkezet felügyelő bizottságának tagja, továbbá gazdasági társaság, kooperációs társaság korlátlanul felelős tagja, valamint egyéni cég tagja.

Az ügyész az ügyészségi szolgálati viszony munkaidejét egészben vagy részben érintő munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyt csak a munkáltatói jogkör gyakorlójának előzetes hozzájárulásával létesíthet. A hozzájárulás megtagadása miatt jogvita nem kezdeményezhető.

Az ügyészségi szolgálati viszony munkaidejét nem érintő munkavégzésre irányuló egyéb jogviszony létesítését az ügyész köteles a munkáltatói jogkör gyakorlójának előzetesen bejelenteni. A munkáltatói jogkör gyakorlója a jogviszony létesítését megtiltja, ha az ügyész ügyészségi szolgálati viszony alapján betöltött munkakörével e törvény rendelkezései szerint összeférhetetlen.

Nem létesíthető olyan ügyészségi szolgálati viszony, amelyben az ügyészségi alkalmazott hozzátartozójával [155. § (1) bekezdés] irányítási (felügyeleti), ellenőrzési vagy elszámolási kapcsolatba kerülne. Ez alól a tilalom alól a legfőbb ügyész esetében a köztársasági elnök, a többi ügyészségi alkalmazott esetében pedig a legfőbb ügyész - különösen indokolt esetben - felmentést adhat. A döntés meghozatalánál meghatározó szempont az ügyészség érdeke.

Az ügyészségi alkalmazott köteles haladéktalanul bejelenteni, ha vele szemben összeférhetlenségi ok merül fel.

Az ügyész az Alaptörvény 29. cikk (6) bekezdésében és az Üjt. 44. § (1) bekezdésében meghatározott összeférhetlenségi okot **legkésőbb a kinevezésekor** (megválasztásakor), a 45. § (1)-(2) bekezdésében meghatározott összeférhetlenségi okot pedig a kinevezéstől (megválasztásától) számított **tizenöt napon belül** köteles megszüntetni. Ennek megtörténteig az ügyész a tisztségéből eredő **jogkörét nem gyakorolhatja**.

Ha az ügyész az előbb ismertetett kötelezettségének az előírt ideig nem tesz eleget, vagy tisztsége gyakorlása során vele szemben összeférhetlenségi ok merül fel

a) a legfőbb ügyész esetében **a köztársasági elnök,**

b) a többi ügyész esetében pedig a **legfőbb ügyész** - az ügyészi tanács előzetes véleményét kikérve állapítja meg az összeférhetlenséget.

Ha az ügyész az eljárás ideje alatt a vele szemben fennálló összeférhetlenségi okot megszünteti, az összeférhetlenség megállapítását mellőzni lehet.

Amennyiben az összeférhetlenség a hozzátartozói kapcsolat miatt áll fenn é az összeférhetlenség az ügyészségi szolgálati viszony fennállása alatt merül fel, akkor - az összeférhetlenség alóli felmentés, illetve a hozzátartozók megállapodása hiányában - a legfőbb ügyész és hozzátartozója esetében a legfőbb ügyész tekintetében kell megállapítani az összeférhetlenséget, más esetben, ha az ügyész az összeférhetlenséget a törvényes határidő alatt nem szünteti meg, az összeférhetlenséget az ügyészi tanács véleménye alapján a legfőbb ügyész állapítja meg.

Ha az ügyész országgyűlési, európai parlamenti, önkormányzati képviselői, illetve polgármesteri választáson jelöltetni kívánja magát, köteles e szándékát - a jelöltkénti indulásnak a választási szervnél való bejelentését követő napig - a munkáltatói jogkör gyakorlójának bejelenteni. A bejelentéstől a választás eredményének közzétételéig, illetve megválasztása esetén mandátuma igazolásáig az ügyész ügyészségi szolgálati viszonya szünetel. A szünetelés időtartama ügyészségi szolgálati viszonyban töltött időnek minősül.

Az ügyész ügyészségi szolgálati viszonya az országgyűlési, az európai parlamenti, önkormányzati képviselővé, illetve polgármesterré történő megválasztásával megszűnik.

Az országgyűlési, európai parlamenti, önkormányzati képviselői és a polgármesteri megbízatás időtartamát - ha e megbízatás megszűnésekor az ügyész ismét ügyészségi szolgálati viszonyt létesít - ügyészségi szolgálati viszonyban töltött időnek kell tekinteni.

A mentelmi jog

Az Ütv. szerint a **legfőbb ügyészt** és az ügyészeket az **országgyűlési képviselővel** azonos **mentelmi jog** illeti meg. A legfőbb ügyészre az országgyűlési képviselők mentelmi jogával kapcsolatos eljárási szabályokat kell alkalmazni. A mentelmi jog felfüggesztése tárgyában az Országgyűlés a jelenlévő képviselők **kétharmadának** szavazatával dönt, a mentelmi jog megsértése esetén a szükséges intézkedést az **Országgyűlés elnöke** teszi meg.

A legfőbb ügyész megbízásának megszűnése

(Üjt. Ind.) A törvény a legfőbb ügyész és a legfőbb ügyész helyettes **sajátos közjogi helyzetére** figyelemmel tételesen meghatározza a legfőbb ügyészi és a legfőbb ügyész helyettesi megbízás megszűnésének eseteit és az ezekhez kapcsolódó részletes szabályokat. A két megbízás megszűnésének esetei, illetőleg az azokkal kapcsolatos szabályok - e két ügyészségi vezető eltérő közjogi helyzetére tekintettel - **nem azonosak és a többi ügyészségi vezetői tisztség megszűnésének eseteivel**, azok szabályaitól is különböznek.

Az ügyészség alaptörvényi feladatának folyamatos ellátása olyan követelmény, amely nem teszi elfogadhatóvá, hogy az ügyészi szervezet **hosszú ideig nélkülözze** az elsőszámú vezetőjét. Elengedhetetlen, hogy az ügyészség vezetése akkor is teljes felhatalmazáson alapuljon és minden döntés meghozatalára kiterjedjen, ha a legfőbb ügyész megbízása megszűnik, de nem kerül sor időben új legfőbb ügyész megválasztására. Ezért a törvény a hatályos szabályozással egyezően fenntartja, hogy a **megbízási idő letelte és a hetvenedik életév betöltése esetén** a volt legfőbb ügyész a legfőbb ügyészi jogköröket mindaddig gyakorolja, amíg az új legfőbb ügyész hivatalba nem lép. Ez azonban nem terjedhet ki más megbízás-megszűnési okokra, amelyek esetében a megbízás lényegével összeférhetetlen lenne a legfőbb ügyészi jogkörök további gyakorlása.

A legfőbb ügyészi és a legfőbb ügyész helyettesi megbízás megszűnésének jogcímei közül a legfőbb ügyész megbízási időtartamának letelte, a felmentés és a lemondás nem érinti önmagában az ügyészségi szolgálati viszonyt. A törvény mind a három esetben lehetővé teszi, hogy a korábbi legfőbb ügyészt, illetőleg legfőbb ügyész helyettesét - hozzájárulásukkal - más ügyészi munkakörbe helyezték. A megbízás más jogcímen történő megszűnése az ügyészségi szolgálati viszony megszűnését is eredményezi.

Az Üjt. rendelkezései szerint a legfőbb ügyész megbízása megszűnik:

- a) a megbízási időtartam [Alaptörvény 29. cikk (4) bekezdés] leteltével;
- b) felmentésével;
- c) lemondásával;
- d) hetvenedik életévének a betöltésével;
- e) országgyűlési, európai parlamenti, helyi önkormányzati képviselővé, illetve polgármesterré történő megválasztásával [Üjt.48. § (2) bekezdés], továbbá a Kormány tagjai és az államtitkárok jogállásáról szóló törvény hatálya alá tartozó állami vezetővé (a továbbiakban: állami vezető) történő megválasztásával vagy kinevezésével;
- f) összeférhetlenségének megállapításával (Üjt. 47. §);
- g) hivatalvesztése kimondásával;
- h) a bíróságnak vele szemben bűncselekmény miatt szabadságvesztést, közérdekű munkát kiszabó jogerős határozatával, továbbá, ha büntetőeljárás során jogerős határozattal kényszergyógykezelését rendelték el;
- i) halálával;
- j) ha az ügyésszé történő kinevezési feltételek valamelyike már nem áll fenn.

(2) Ha a legfőbb ügyész megbízatása

a) az (1) bekezdés a) pontja vagy

b) az (1) bekezdés d) pontja

alapján szűnt meg, a legfőbb ügyészi jogköröket az **új legfőbb ügyész megbízatása kezdetéig gyakorolja.**

A megbízatási időtartam leteltét követő nappal a volt legfőbb ügyészt - ha ehhez hozzájárul - más ügyészi munkakörbe kell áthelyezni. Ha a volt legfőbb ügyész az áthelyezéséhez nem járul hozzá, ügyészségi szolgálati viszonya a megbízatási időtartam leteltének időpontjában megszűnik. Ha a legfőbb ügyész megbízatási időtartama letelik, a megbízatási időtartam letelte időpontjának az új legfőbb ügyész megbízatása kezdetét kell tekinteni.

A köztársasági elnök javaslatára az **Országgyűlés határozatával felmentheti** a legfőbb ügyészt megbízatása alól, ha a legfőbb ügyész neki fel nem róható okból nem képes eleget tenni a megbízatásából adódó feladatainak. Ebben az esetben a volt legfőbb ügyészt - ha ehhez hozzájárul - más ügyészi munkakörbe kell áthelyezni. Ha a volt legfőbb ügyész az áthelyezéséhez nem járul hozzá, vagy a más ügyészi munkakörből eredő feladatainak ellátására sem lenne képes, ügyészségi szolgálati viszonyát felmentéssel kell megszüntetni. Ilyen esetben az ügyészi tanács véleményének kikérése mellőzhető. A **felmentési idő hat hónap**, amely a legfőbb ügyészi megbízatás alól való felmentést követő nappal kezdődik. A volt legfőbb ügyészt a felmentési idő teljes tartamára **mentesíteni kell a munkavégzési kötelezettség alól.** A volt legfőbb ügyészt végkielégítés és a mentesítés időtartamára átlagilletménye illeti meg. Nem jár átlagilletmény arra az időre, amely alatt a volt legfőbb ügyész munkabérre egyébként sem lenne jogosult.

A legfőbb ügyész a köztársasági elnök útján az Országgyűlés elnökéhez intézett nyilatkozatával bármikor, indokolás nélkül **lemondhat** megbízatásáról. A lemondás érvényességéhez elfogadó nyilatkozat nem szükséges. A megbízatásról történő lemondás ideje hat hónap; a felek ennél rövidebb időben is megállapodhatnak. A lemondási idő azon a napon kezdődik, amikor a lemondásról szóló jognyilatkozat az Országgyűlés elnökéhez megérkezik. Ebben az esetben a volt legfőbb ügyészt - ha ehhez hozzájárul - a lemondási idő lejártát követő nappal más ügyészi munkakörbe kell áthelyezni. Ha a volt legfőbb ügyész az áthelyezéséhez nem járul hozzá, ügyészségi szolgálati viszonya a lemondási idő lejártának napjával megszűnik.

A köztársasági elnök javaslatára az **Országgyűlés határozatával kimondja a legfőbb ügyész hivatalvesztését**, ha a legfőbb ügyész neki felróható okból nem tesz eleget megbízatásából eredő feladatainak, illetve jogerős ítéletben megállapított büntetést követett el, vagy más módon tisztségére méltatlanná vált.

Ha a legfőbb ügyész megbízatása **halála** miatt szűnik meg, ennek tényét a köztársasági elnök állapítja meg.

Az ügyészi szervezet vezetése és irányítása

Az ügyészi szervezetet a **legfőbb ügyész vezeti és irányítja.**

A legfőbb ügyész

a) tanácskozási joggal részt vehet az Országgyűlés ülésein, valamint a Kúria teljes ülésein;

b) büncselekmény nyomozását **bármely nyomozó hatóságtól az ügyészség hatáskörébe vonhatja**, az ügyek ügyészségi nyomozása során más nyomozó hatóságok tagjai közreműködését - szolgálati, közszolgálati jogviszonyukat nem érintve - az országos vezető egyetértésével igénybe veheti;

c) a büntetőeljárás törvényben meghatározottak szerint a büntetőügyekben hozott jogerős határozatok ellen **felülvizsgálati indítványt vagy a törvényesség érdekében jogorvoslatot nyújthat be a Kúriához;**

d) **jogegységi eljárást kezdeményezhet a Kúria előtt,** illetve a Kúria előtti jogegységi eljárásban gyakorolja törvényben meghatározott jogkörét;

e) **indítványozza** közvadás bűncselekmény vagy szabálysértés miatt a **mentelmi jog felfüggesztését,** illetve ha törvény az eljárás megindítását valamely szerv, személy hozzájárulásához köti, kezdeményezi a hozzájárulás megadását;

f) jogszabály tervezetére - kivéve az önkormányzati rendelet tervezetét - véleményt nyilváníthat, az ügyészség jogállását, feladatkörét érintő jogszabályok tervezetére **véleményt nyilvánít;**

g) törvény kezdeményezésére, illetve rendelet és közjogi szervezetszabályozó eszköz kibocsátására jogosult szervnél **jogszabály,** illetve közjogi szervezetszabályozó eszköz **alkotását, módosítását vagy hatályon kívül helyezését javasolhatja;**

h) az **Alkotmánybírósághoz fordulhat** az ügyész részvételével lefolytatott egyedi ügyben alkalmazott **jogszabály Alaptörvényben biztosított jogok sérelmét okozó alaptörvényellenességének vizsgálata érdekében,** ha a jogosult maga nem képes jogainak védelmére, vagy a jogsérelem a személyek nagyobb csoportját érinti;

i) **kezdeményezheti** az Alkotmánybíróságnál jogszabály nemzetközi szerződésbe ütközésének vizsgálatát;

j) a **Kúria előtti eljárásban** a bíróságok ítélkezési gyakorlatának egységesítése érdekében jogkérdésben, a közérdeket képviselve, saját kezdeményezésére, vagy bármely fél kérelmére **kifejtheti, a Kúria felhívására kifejti szakmai véleményét** akkor is, ha az ügyész az eljárásban nem vesz részt. A legfőbb ügyész véleményét, amely a Kúriát nem köti, az eljárásban részt vevő felekkel közölni kell.

Ha a legfőbb ügyész az intézkedésben **akadályoztatva van,** vagy a legfőbb ügyészi tisztség nincs betöltve, **jogkörét az előzetesen kijelölt legfőbb ügyész helyettes gyakorolja.**

Az **ügyészek a legfőbb ügyésznek alárendelten működnek,** számukra utasítást csak a legfőbb ügyész és a felettes ügyész adhat.

Az ügyészi szervek közül

a) a Legfőbb Ügyészség a fellebbviteli főügyészségeket és a főügyészségeket,

b) a főügyészség a járási és a járási szintű ügyészségeket

irányítja.

Felettes ügyészség

a) a Legfőbb Ügyészség az összes ügyészi szerv;

b) a főügyészség a megye (főváros) területén működő járási ügyészségek

tekintetében.

Ha jogszabály vagy legfőbb ügyészi utasítás eltérően nem rendelkezik, felettes ügyész

a) a Legfőbb Ügyészségen: a legfőbb ügyész, a legfőbb ügyész helyettes, továbbá feladatkörében - ha az adott ügyben kiadmányozásra jogosult - a más vezető beosztású ügyész;

b) a fellebbviteli főügyészségen: a legfőbb ügyész, a legfőbb ügyész helyettes, a fellebbviteli főügyész, továbbá feladatkörében - ha az adott ügyben kiadmányozásra jogosult - a Legfőbb Ügyészség ügyésze, a fellebbviteli főügyész helyettes és a fellebbviteli főügyészség osztályvezető ügyésze;

c) a főügyészségen: a legfőbb ügyész, a legfőbb ügyész helyettes, a főügyész, továbbá feladatkörében - ha az adott ügyben kiadmányozásra jogosult - a Legfőbb Ügyészség ügyésze, a főügyészhelyettes és a főügyészségi osztályvezető (csoportvezető) ügyész;

d) a járási ügyészségen: a c) pontban említett ügyész, valamint a vezető ügyész, továbbá feladatkörében - ha az adott ügyben kiadmányozásra jogosult - a főügyészségi ügyész és a vezetőhelyettes ügyész, illetve az osztályvezető ügyész és a csoportvezető ügyész.

A felettes ügyész az alárendelt ügyészeket utasíthatja, tőlük bármely ügy elintézését saját hatáskörébe vonhatja, illetve az ügy elintézésére más - alárendelt - ügyészt jelölhet ki.

Ha a Legfőbb Ügyészségnek az előbb említett a) pontban megjelölt ügyésze a járási ügyészt utasítja vagy attól valamely ügy elintézését elvonja, erről a felettes főügyészt (főügyészséget) egyidejűleg tájékoztatja.

Az utasítás végrehajtása során az utasítottak a közvetlen felettesét tájékoztatnia kell, ha az utasítást nem tőle kapta, kivéve, ha az utasítás olyan ügyben történt, amelynek az intézéséből a közvetlen felettést kizárták.

Az ügyészi szerv vezetője

a) a költségvetési keretek között gondoskodik az ügyészség működéséhez szükséges személyi és tárgyi feltételekről;

b) gyakorolja a legfőbb ügyész, az ügyészek és más ügyészségi alkalmazottak jogállásáról és az ügyészi életpályáról szóló törvény által hatáskörébe utalt munkáltatói jogköröket;

c) a legfőbb ügyész utasításában meghatározott kivételekkel irányítja az ügyészség gazdálkodási tevékenységét;

d) ellenőrzi az eljárási határidők megtartását;

e) gondoskodik az ügyviteli és igazgatási szabályok megtartásáról;

f) irányítja és ellenőrzi az alárendelt vezető ügyészek igazgatási tevékenységét;

g) biztosítja az érdekképviseltek jogainak gyakorlását;

h) felelős az ügyészségek működésével kapcsolatban törvényben előírt személyes adatokat tartalmazó, valamint jogszabályokban elrendelt - személyes adatokat nem tartalmazó - nyilvántartások vezetéséért, adatok szolgáltatásáért;

i) gondoskodik az ügyészség ügyfélfogadási idejének az ügyészség honlapján történő közzétételéről;

j) ellátja azokat az egyéb feladatokat, amelyeket jogszabály vagy legfőbb ügyészi utasítás a feladatkörébe utal.

Az a) és c) pontban foglalt feladatköröket - a járási ügyészségek tekintetében - a főügyész gyakorolja.

Az ügyészi feladatokat az ügyészek mellett - nem teljes ügyészi jogkört gyakorló - **alügyészek, ügyészségi fogalmazók és ügyészségi megbízottak** is végzik, munkájukat **más ügyészségi alkalmazottak** (tisztviselők, írnokok és fizikai alkalmazottak) segítik.

Az ügyészi jogkörben eljáró alügyészt és ügyészségi fogalmazót az eljárási cselekmények tekintetében az ügyész kötelezettségei terhelik, és az ügyésszel azonos jogok illetik meg.

III. FEJEZET

A büntetőeljárás fontos alapelve az **officialitás**: a büntetőügyben eljáró hatóságok, így az ügyészség kötelessége is, hogy a törvényben megállapított feltételek esetén a büntetőeljárást megindítsa, illetőleg azt lefolytassa. Egyidejűleg az ügyész feladata a büntetőeljárás résztvevői eljárási jogainak védelme is.

AZ ÜGYÉSZSÉG BÜNTETŐJOGI TEVÉKENYSÉGE

Az ügyész köteles biztosítani

a) minden, a hivatali tevékenysége során tudomására jutott bűncselekmény következetes üldözését; továbbá

b) hogy senkit törvényellenesen ne vonjanak büntetőjogi felelősségre, ne fosszanak meg személyi szabadságától, senkit törvénytelen jogfosztás, korlátozás vagy zaklatás ne érjen.

A bűnözés elleni küzdelem érdekében az ügyész összehangolt intézkedéseket kezdeményezhet a nyomozó hatóságoknál, illetve más érdekelt szerveknél.

1. Az ügyész feladatai a nyomozással és a vádemeléssel kapcsolatban

Az állam büntető igényét érvényesítő ügyész **viseli a vádemelés felelősségét**. Ebből következik, hogy a nyomozás a vádemelést előkészítő eljárás; a nyomozás során a vádemelés feltételeit kell vizsgálni. Ennek érdekében az ügyész nyomozást végeztet, törvényben meghatározott esetekben maga nyomoz, vagy a nyomozó hatóság önállóan végzett nyomozását felügyeli.

Az ügyésznek a nyomozással és a vádemeléssel kapcsolatos feladatait a Be. részletesen szabályozza. A törvény általánosságban határozza meg az ügyésznek a nyomozás feletti felügyelet során alkalmazható, a nyomozás törvényességét, és a vádemelés feltételeinek tisztázását biztosító jogköreit.

Az Ütv. lehetővé tette és a törvény **fenntartja** az ügyészségi nyomozást megelőzően a más törvényekben szabályozott **titkos információ-gyűjtés végzését az ügyész számára**. Az ügyész a **közzévaló**, ekként közéleti szereplő is. Amikor a törvény által meghatározott esetekben maga nyomoz, a nyomozást is közzévalóként végzi. A titkos információ-gyűjtés végzése önálló hivatás, szakma. Ezért, noha az ügyészségi nyomozás tárgyát képező bűncselekmények felderítése érdekében, a nyomozást megelőzően továbbra is indokolt a rendőrségi törvényben meghatározott titkos információ-gyűjtés lehetőségének fenntartása, a titkos információ-gyűjtést - a feljelentés elutasításának, vagy a nyomozás megszüntetésének kilátásba helyezését, valamint az adatkérést kivéve - **nem az ügyész végzi**. A speciális felkészültséget, személyi állományt és eszközöket igénylő titkos információgyűjtés teljesítését az ügyészségi nyomozás tárgyát képező bűncselekmények esetén is helyesebb az e tevékenység végzésére törvényben feljogosított, és a **megfelelő eszközökkel is rendelkező szervezetekre bízni**.

A vádemelés feltételeinek megállapítása

Az ügyész a vádemelés feltételeinek megállapítása végett

- a) nyomozást végeztet;
- b) felügyeli a nyomozó hatóság önálló nyomozását; illetve
- c) a büntetőeljárás törvényben meghatározott esetekben a nyomozást maga végzi.

A nyomozás során az ügyész a büntetőeljárás hatékony és a lehető leggyorsabb lefolytatása érdekében **rendelkezik az ügyről, a nyomozás elvégzendő feladatairól**. A nyomozásra vonatkozó intézkedéseiért, az általa elvégzett eljárási cselekmények, az általa tett intézkedések és meghozott határozatok megalapozottságáért, jogszerűségéért felelős.

A **nyomozás feletti felügyelet** keretében az ügyész a törvényben meghatározott jogkörei felhasználásával minden szükséges intézkedést megtesz annak érdekében, hogy a nyomozó hatóság az önálló nyomozását törvényesen, az emberi jogok tiszteletben tartásával, a vádemelés kérdésében történő döntésre alkalmas módon teljesítse. Így különösen

- a) megvizsgálhatja és megváltoztathatja a nyomozó hatóság határozatait és a nyomozás során tett intézkedéseit, az esetleges jogsértés kiküszöbölése iránt haladéktalanul intézkedik;
- b) a nyomozó hatóságot a nyomozással kapcsolatban utasíthatja, az utasításának végrehajtását ellenőrzi;
- c) elbírálja a nyomozás során előterjesztett, a feladatkörébe tartozó jogorvoslati kérelmeket.

Az ügyész gondoskodik arról, hogy a **nyomozás során a büntetőeljárás résztvevőinek jogai érvényesüljenek**.

Az ügyészségi nyomozás elrendeléséig - a rendőrségi törvényben meghatározott okokból és szabályok szerint - titokban információ gyűjthető. Ahol a rendőrségi törvény a titkos információgyűjtés körében a rendőri szerv vagy annak vezetője számára állapít meg jogokat és kötelezettségeket, ott az ügyészségi nyomozást végző ügyészi szervet vagy annak vezetőjét kell érteni.

Ha a rendőrségi törvény a bírói engedélyhez nem kötött titkos információgyűjtés keretében végzett cselekményhez az ügyész engedélyét (hozzájárulását, jóváhagyását) írja elő, az engedélyezés jogkörét a felettes ügyész gyakorolja.

Az ügyész (felettes ügyész) a titkos információgyűjtés elvégzése érdekében - a feljelentés elutasításának, vagy a nyomozás megszüntetésének kilátásba helyezése, valamint az adatkérés kivételével - a nyomozó hatóságot utasítja vagy titkos információgyűjtés végzésére jogosult más szolgálatot (hivatalt) megkeresi.

Ha a titkos információgyűjtés szükségessége a nemzetbiztonsági szolgálatok (hivatalok) hivatásos állományú tagját érintően merül fel, az ügyész e tényről tájékoztatja azon szolgálat főigazgatóját, amelynek állományába az érintett személy tartozik. A titkos információgyűjtés elvégzésére ilyen esetben az ügyész az érintett nemzetbiztonsági szolgálatot (hivatalt) is felkérheti.

Az ügyészségi nyomozás során a **bírói engedélyhez kötött titkos adatszerzésre** a Be. rendelkezései az irányadók.

A törvény rögzíti, hogy közvádlóként az ügyész dönt a megalapozott vádemelésről, vagy az eljárás törvényben meghatározott más befejezéséről (közvetítői eljárás, vádemelés elhalasztása stb.). A Be. a vádelőkészítési szakban főszabály szerint egyfokú jogorvoslati jogot biztosít az eljárás résztvevői számára; kivételesen, csak a törvényben meghatározott feltételek esetén van lehetőség további jogorvoslatra (pótmagánvád, felülbírálati indítvány). A büntetőeljárás

törvényben meghatározott további jogorvoslat hiányában, az eljárás törvényességét biztosítja az elévülési időn belül a határozat vagy intézkedés hivatalból történő felülvizsgálata. Hivatalból felülvizsgálható a megalapozatlan vagy törvényt sértő határozat és intézkedés.

A 9/1992. (I. 30.) AB határozatra figyelemmel a hivatalból történő felülvizsgálat nem az anyagi igazság kiderítését szolgálja; a jogbiztonság megköveteli, hogy arra új tény vagy körülmény felmerülése esetén csak akkor kerüljön sor, ha az eljárás lefolytatásától az ügy érdemét tekintve lényegesen eltérő döntés - vádemelés vagy azzal egyenértékű eljárás befejezési mód - várható.

Közvádlóként az ügyész dönt a vádemelésről, vagy az eljárás más, a büntetőeljárás törvényben meghatározott módon történő befejezéséről.

A vádnak törvényesen beszerzett bizonyítékokon kell alapulnia.

Az ügyész gondoskodik arról, hogy az ügy eldöntéséhez szükséges minden tény, bizonyíték és jogi okfejtés a bíróság elé kerüljön.

A büntetőeljárásról szóló törvény eltérő rendelkezése hiányában az ügyész a határozatot vagy intézkedést a bűncselekményre a Büntető Törvénykönyvben meghatározott elévülési időn belül hivatalból is felülvizsgálhatja.

A hivatalból történő felülvizsgálat különösen akkor indokolt, ha a felülvizsgálandó határozat vagy intézkedés megalapozatlan vagy törvényt sértő, illetve a felmerült új tény vagy körülmény vádemelést eredményezhet.

2. A büntetőbíróságok előtti ügyészi tevékenység

Az ügyész nyomozással kapcsolatos feladataihoz hasonlóan a büntetőbíróságok előtti ügyészi tevékenység részletes szabályait is a Be. tartalmazza. Ezért a törvényben - annak rögzítése mellett, hogy az ügyész az igazságszolgáltatás közreműködőjeként az állam büntető igényét érvényesíti a büntetőbíróságok előtt -, elegendő a vádat képviselő, s azzal rendelkezni jogosult ügyész főbb feladatainak és jogköreinek általános jellegű megjelölése.

Az Ütv. szerint az ügyész az igazságszolgáltatás közreműködőjeként érvényesíti az állam büntetőigényét a büntetőbíróságok előtt, egyúttal közreműködik abban, hogy a bíróságok határozatai megfeleljenek az Alaptörvénynek és a törvényeknek.

E feladat megvalósítása érdekében az ügyész

- a) a büntetőügyekben a tárgyaláson képviseli a vádat, a váddal rendelkezhet;
- b) a bíróság döntése előtt az ügyben felmerülő minden kérdésben indítványt tehet;
- c) gyakorolja a büntetőeljárás törvényben számára biztosított jogorvoslati jogokat.

A vád képviselőségét - törvényben meghatározott esetben - alügyész és ügyészségi fogalmazó is elláthatja.

3. A törvényekben meghatározott joghátrányok végrehajtása törvényességének felügyelete

Az ügyész további feladatát képezi a törvényekben meghatározott joghátrányok végrehajtása törvényességének felügyelete is.

Az ügyész nyomozással kapcsolatos feladataihoz hasonlóan a büntetőbíróságok előtti ügyészi tevékenység részletes szabályait is a Be. tartalmazza. Ezért a törvényben - annak rögzítése mellett, hogy az ügyész az igazságszolgáltatás közreműködőjeként az állam büntető igényét érvényesíti a büntetőbíróságok előtt -, elegendő a vádat képviselő, s azzal rendelkezni jogosult ügyész főbb feladatainak és jogköreinek általános jellegű megjelölése.

Az ügyész ezen felügyeleti tevékenysége során bármely időpontban és helyen ellenőrizheti a törvényekben meghatározott joghátrányok és jogkorlátozások végrehajtásának, a

fogvatartottakkal való bánásmódnak a törvényességét, a végrehajtás alatt állók jogvédelmére vonatkozó rendelkezések érvényesülését. E rendelkezés megfelelő alkalmazásával jár el az utógondozás és a bünyügyi nyilvántartás vonatkozásában is. Az **ellenőrzéssel érintett** - személyi szabadságot kizáró vagy korlátozó, illetve más jogot korlátozó joghátrányokat végrehajtó - **szerv vezetője köteles** az ügyésznek a törvények megtartására és a fogva tartás körülményeire vonatkozó rendelkezését teljesíteni. E szerv vezetője az ügyészi rendelkezésben foglalt utasítás ellen felettes szerve útján - **15 napon belül** - előterjesztést tehet a felettes ügyészhez, amelynek nincs halasztó hatálya.

Az ügyész köteles haladéktalanul szabadlábra helyezni azt, akit törvényes határozat nélkül vagy a határozatban megjelölt időponton túl tartanak fogva.

Az ügyész törvénysértő gyakorlat vagy mulasztásban megnyilvánuló törvénysértés megszüntetése érdekében felhívással fordul az illetékes vezetőhöz, aki ez alapján intézkedni köteles. Az illetékes vezető az ügyészi felhívás ellen **15 napon belül** - felettes szerve útján - előterjesztést tehet a felettes ügyészhez, amelynek az ügyészi felhívásban foglaltak végrehajtására halasztó hatálya van.

Az ügyész a büntetés-végrehajtáshoz kapcsolódó bírósági eljárásban részt vehet, indítványt tehet, illetve jogorvoslattal élhet.

Ha az ügyész a bíróság büntetés-végrehajtási igazgatási tevékenységével összefüggésben intézkedésre okot adó körülményt észlel, a jogszabályi rendelkezés érvényesülésének biztosítása érdekében az illetékes bíróság elnökének intézkedését kezdeményezi.

Felügyeleti jogkörében az ügyész

a) meghallgathatja a fogvatartottakat, illetve megvizsgálhatja a büntető ügyben hozott határozatok végrehajtásával kapcsolatos panaszokat,

b) megtekintheti a fogvatartás körülményeit és rendjét szabályozó utasításokat, a fogvatartási iratokat,

c) a végrehajtás bármely kérdésében vizsgálatot tarthat, illetve az ellenőrzött szervezet vizsgálat tartására kérheti fel,

d) a végrehajtásra illetékes szervek vezetőitől iratok és adatok rendelkezésre bocsátását, illetve megküldését, továbbá felvilágosítás adását kérheti,

e) a végrehajtási szerveknél általános érvényű rendelkezés (intézkedés, utasítás stb.) kiadását, módosítását vagy hatályon kívül helyezését kezdeményezheti.

Az illetékes szerv vezetője a c) és d) pontban megjelölt ügyészi felkérésnek köteles haladéktalanul eleget tenni. Amennyiben az illetékes szerv vezetője az e) pontban foglalt kezdeményezéssel nem ért egyet, a felettes szerve útján az ügyészi felhívás ellen 15 napon belül előterjesztést tehet a felettes ügyésznek. Az előterjesztésnek az ügyészi felhívásban foglaltak végrehajtására halasztó hatálya van.

4. A nemzetközi bünyügyi együttműködés

A nemzetközi bünyügyi együttműködés terén **a legfőbb ügyész kizárólagos hatáskörébe tartozik** a joghatóságról való lemondás kérdésében történő döntés. A bünyözés elleni küzdelem hatékonyabbá tétele érdekében az Európai Unió tagállamaival folytatott bünyügyi együttműködésről szóló törvények több területen lehetővé tették a tagállamok illetékes igazságügyi hatóságai közötti közvetlen érintkezést. E törvények vonatkozó rendelkezései alapján az illetékes magyar hatóság közvetlenül tehet feljelentést a külföldi állam igazságügyi hatóságánál, továbbá közvetlenül fogadhat és kérhet eljárási jogsegélyt.

Amennyiben a nemzetközi bűnügyi együttműködésről szóló törvények másként nem rendelkeznek, **a legfőbb ügyész dönt**

a) a büntetőeljárás külföldi hatóság részére történő átadásáról vagy a külföldi hatóságnál történő feljelentésről;

b) a külföldi hatóság által felajánlott büntetőeljárás átvételéről; valamint

c) másik állam igazságügyi hatósága részére adható, illetve az attól kérhető eljárási jogsegélyek tárgyában.

Az itt ismertetett nemzetközi bűnügyi együttműködés során az ügyészégi adatkezelésre vonatkozó rendelkezések figyelembe vételével kell eljárni.

AZ ÜGYÉSZSÉG KÖZÉRDEKVÉDELMI FELADATAI

5. A közérdekvédelmi feladatok közös szabályai

(Ind.) Az ügyészség büntetőjogon kívüli közérdekvédelmi feladat- és hatásköreit részben a törvény, részben külön törvények szabályozzák. E feladatokat az **ügyészség az igazságszolgáltatás közreműködőjeként** látja el. A törvény - az átláthatóság és a felesleges ismétlések elkerülése érdekében - azt a kodifikációs technikát követi, hogy először a közérdekvédelmi feladatok közös szabályait állapítja meg, ezt követően az egyes részterületek vonatkozásában már csak azokat a speciális előírásokat rögzíti, amelyek az általános szabályoktól eltérőek. Az ügyészség - főszabályként - intézkedésének megalapozása érdekében hivatalból vizsgálatot folytat, amennyiben a rendelkezésre álló információk súlyos törvénytárgy utalnak. **A törvény szakít azzal a hatályos szabályozással**, amely az ügyészségnek - a jogbiztonsággal nem összeegyeztethető módon - **korlátlan diszkrecionális jogot ad** a vizsgálat tartását illetően. Az ügyészség a törvényesség helyreállítása érdekében elsősorban peres és nemperes eljárások megindításával, valamint hatósági eljárások kezdeményezésével és jogorvoslatok előterjesztésével lép fel.

Amennyiben a törvénytárgy előidéző, az ügyészi fellépésre okot adó törvénytárgy maga is orvosolni képes, az ügyész fellépése előtt a törvénytárgy önkéntes teljesítéssel való megszüntetésére hívhat fel. A felhívás címzettje köteles a megadott határidőn belül az ügyészt tájékoztatni arról, hogy a törvénytárgy orvosolta, vagy - indokai kifejtésével - arról, hogy a felhívásban foglaltakkal nem ért egyet. Amennyiben az ügyészi **felhívás eredménytelen** marad, az ügyész az általa megadott **határidő leteltét követő 30 napon belül perindítással él**, vagy ha álláspontja időközben megváltozott, az eljárást megszünteti.

Fontos garanciális rendelkezés, hogy amennyiben az ügyész törvényben meghatározott fellépési joga mérlegelésen alapul, és a fellépés mellőzéséről dönt, a fellépés érdekében hozzáforduló kérelmezőt indokolt állásfoglalásban köteles erről tájékoztatni. A kérelmező az ügyészi állásfoglalás felülvizsgálatát a felettes ügyésznél kezdeményezheti.

A törvény fenntartja a jelzés jogintézményét, amelyet akkor alkalmaz az ügyész, ha törvénytárgy nem minősülő hiányosságot vagy olyan csekély jelentőségű törvénytárgy tár fel, amely fellépést nem tesz indokolttá. Amennyiben az ügyész ezt kéri, az illetékes szerv vezetője a jelzéssel kapcsolatos álláspontjáról az ügyészt 30 napon belül értesíteni köteles.

Mindezek alapján az ügyészségnek e törvényben nem szabályozott, az igazságszolgáltatás közreműködőjeként gyakorolt **büntetőjogon kívüli közérdekű feladat- és hatásköreiről külön törvények rendelkeznek**. Az ügyész ezeket a hatásköreit a törvénytárgy kiküszöbölése érdekében elsősorban bírósági peres és nemperes eljárások megindításával (**perindítási jog**),

valamint **hatósági eljárások kezdeményezésével és jogorvoslat előterjesztésével** gyakorolja (a továbbiakban együtt: fellépés).

Az ügyész - törvény eltérő rendelkezésének hiányában - intézkedésének megalapozása érdekében **hivatalból vizsgálatot folytat**, ha a tudomására jutott adat vagy más körülmény megalapozottan súlyos törvénysértésre, mulasztásra vagy törvénysértő állapotra (a továbbiakban együtt: törvénysértés) utal.

Azokban az ügyekben, amelyekben az ügyész fellép, és az ellenérdekű fél a fellépésre okot adó körülményt saját maga is orvosolni tudja, az ügyész a fellépését megelőzően önkéntes teljesítésre történő **felhívással** (a továbbiakban: felhívás) élhet, amelyben **60 napon belüli határidő** tűzésével indítványozza a törvénysértés megszüntetését. A felhívás címzettje a megadott határidőn belül az iratok megküldésével tájékoztatja az ügyészt arról, hogy a törvénysértést orvosolta, testületi döntést igénylő esetben a testület összehívásáról intézkedett, vagy - indokai kifejtésével - arról, hogy a felhívásban foglaltakkal nem ért egyet.

Ha a felhívás címzettje az ügyész által megadott határidőn belül a felhívásban foglaltaknak nem tesz eleget, nem válaszol, vagy a felhívásban foglaltakkal nem ért egyet, az ügyész **30 napon belül fellép**, vagy értesíti a címzettet az eljárása megszüntetéséről. Testületi döntést igénylő esetben ezt a határidőt a testület döntést hozó ülésének időpontjától kell számítani.

Ha az ügyész törvényben meghatározott fellépési joga mérlegelésen alapul, és a fellépés mellőzéséről dönt, a fellépés érdekében hozzá forduló kérelmezőt indokolt állásfoglalásban köteles erről tájékoztatni. A kérelmező jogosult - a kézhezvételtől számított 8 napon belül - a felettes ügyésznél az állásfoglalás felülvizsgálatát kezdeményezni. A felülvizsgálat lehetőségéről a kérelmezőt tájékoztatni kell.

A törvénysértésnek nem minősülő hiányosságra és az olyan, csekély jelentőségű törvénysértésre, amely fellépést nem tesz indokolttá, az ügyész jelzésben hívja fel az illetékes szerv vezetőjének figyelmét. Ha az ügyész ezt kéri, az illetékes szerv vezetője a jelzéssel kapcsolatos álláspontjáról az ügyészt harminc napon belül értesíti.

6. Az ügyész részvétele peres és nemperes eljárásokban

Az 1/1994. (I. 7.) AB határozat megállapította, hogy a polgári eljárásban az ügyész **általános perindítási, fellépési és jogorvoslati joga alkotmányellenes**. A törvény az AB határozat elvi indokai figyelembevételével részletesen meghatározza az ügyész peres és nemperes eljárásokban való részvételi lehetőségeit, az eljárásbeli jogkörök terjedelmét illetően pedig megkülönböztetést tesz a részvétel formái között. Ha az ügyész más személy jogainak védelme érdekében kezdeményez eljárást, vagy fellép, úgy eljárási jogait a fél magánautonómiájának és rendelkezési jogának tiszteletben tartásával gyakorolja. A törvény példálózó jelleggel felsorolja azokat a védett értékeket, amelyek az ügyészi perindítás szempontjából kiemelt jelentőséggel bírnak, de nem zárja ki, hogy törvény az ügyész számára a jövőben további hatásköröket biztosítson. **Jelentős rendelkezése** a törvénynek, hogy amennyiben törvény az ügyészt perindításra jogosítja, az eljárás közérdekűségét vélelmezni kell. E törvényi vélelem alapja, hogy az ügyész közjogi hatásköreit a közérdek védelmében gyakorolja. Az ügyész részvételét a peres és nemperes eljárásokban az Ütv. 27. §-a szabályozza.

Eszerint

az ügyész

- a) a perben felperesként vagy az ellene indított perben alperesként vesz részt,
- b) a mások között folyó perben törvény felhatalmazása alapján felléphet, vagy
- c) a más által indított perbe - törvényben meghatározott esetben és módon - beléphet.

Az ügyészt abban a peres vagy nemperes eljárásban, amelyet törvény alapján indít, vagy ellene indítanak, a **féllel azonos jogok illetik meg**.

Perbeli fellépése esetén az ügyész a fél jogait gyakorolja, de **köteles tiszteletben tartani a felek rendelkezési jogát**.

Az ügyészt jogorvoslati jog illeti meg a peres és nemperes eljárásban hozott határozatok közül azokkal szemben, amelyet törvény alapján vele bármely módon közölni kell. Törvény által meghatározott esetben az ügyészt jogorvoslati jog illeti meg akkor is, ha az eljárásban félként nem vett részt, vagy a határozatot vele közölni nem kellett.

Törvény perindításra jogosíthatja az ügyészt különösen:

- a) a nemzeti vagyonnal történő rendelkezéssel,
- b) a közpénzek jogszerűtlen felhasználásával,
- c) a semmis szerződéssel a közérdekben okozott sérelem megszüntetésével,
- d) a közhiteles nyilvántartásba bejegyzett adatokkal,
- e) a környezet, természet és termőföld védelmével,
- f) magánszemélyek fogyasztói szerződesei (általános szerződési feltételek) megtámadásával,
- g) családi jogállás megváltoztatásával

összefüggésben.

Ha törvény az ügyészt perindításra jogosítja, az eljárás közérdekűségét vélelmezni kell.

7. Egyes jogi személyekkel és jogi személyiséggel nem rendelkező szervezetekkel kapcsolatos ügyészi feladatok

(Ind.) A törvény elsőként a szervezetek közhiteles nyilvántartásával összefüggő ügyészi hatásköröket rögzíti, utalva arra, hogy a konkrét hatásköröket és azok gyakorlásának feltételeit külön törvényi rendelkezések határozzák meg. A törvény általános érvennyel, **garanciális szabályként** rögzíti, hogy amennyiben törvény alapján az ügyész a jogi személy működésének törvényességét ellenőrizheti, a jogi személy nyilvántartásba vételéről, illetve a nyilvántartás adataiban bekövetkezett változás átvezetéséről szóló **határozatot közölni kell az ügyéssel**. A rendelkezés **nevesíti azt az ügyészi hatáskört** is, mely alapján az ügyész kezdeményezheti a jogi személyek vonatkozásában más szervek (bíróóság, közigazgatási hatóság, vagy bíróságon kívüli más jogalkotó szerv) által gyakorolt törvényességi felügyeleti eljárást, utalva arra, hogy a kezdeményezés jogát és feltételeit külön törvény határozza meg. A törvény hangsúlyozza, hogy az ügyész a jogi személyek működése törvényességének helyreállítása, megszüntetése vagy feloszlata iránt perindítási joggal akkor él, ha a perindításra okot adó feltételek megalapozottan fennállnak. A rendelkezés szerint a külön törvényekben meghatározott feltételeken túl a **perindításra** - kizáró törvényi rendelkezés hiányában - **az ügyész akkor is jogosult, ha a jogszabálysértés a jogi személy törvényes működését veszélyezteti**.

A törvény az e cím alatt meghatározott pereket megelőzően alkalmazható felhívás vonatkozásában az általános szabályokon túl előírja, hogy arra az ügyész a jogszabálysértés tudomásra jutásától számított 6 hónapon belül, de legfeljebb az arra okot adó körülmény bekövetkezését követő 3 éven belül kerülhet sor.

Az Ütv. 28. §-a szerint az ügyészt törvényben meghatározott jogi személyek, jogi személyiséggel nem rendelkező más szervezetek (a továbbiakban együtt: jogi személy) közhiteles nyilvántartásba vételét (bejegyzését), törlését elrendelő, valamint a nyilvántartásba bejegyzett adatok változásával kapcsolatban hozott bírósági határozattal (hatósági döntéssel) szemben **jogorvoslati vagy perindítási jog illeti meg**. Ha a közhiteles nyilvántartás adata törvénysértő,

vagy utóbb törvénysértővé vált, az ügyész - törvényben meghatározott feltételek alapján - az adat törlését, kijavítását, megváltoztatását kezdeményezheti.

Ha törvény alapján az ügyész jogi személy működésének törvényességét ellenőrizheti, a jogi személy nyilvántartásba vételéről (bejegyzéséről), illetve nyilvántartási adataiban elrendelt változásról rendelkező bírósági határozatot (hatósági döntést) az **ügyéssel közölni kell**.

Ha jogi személy működésének törvényessége felett bíróság, közigazgatási hatóság, vagy bíróságon kívüli más jogalkalmazó szerv gyakorol törvényességi felügyeletet, az ügyész – törvényben meghatározott feltételek alapján – **törvényességi felügyeleti eljárást kezdeményezhet**.

Törvény felhatalmazása alapján az ügyész a jogi személy feloszlata, megszüntetése vagy a törvényes működés helyreállítása érdekében pert indít, ha a tudomására jutott súlyos jogszabálysértés, illetve más adat vagy körülmény folytán alappal tehető fel, hogy a jogi személy a működését beszüntette, illetve Alaptörvényt vagy jogszabályt sértő tevékenységet folytat. Ha törvény kifejezetten nem zárja ki, az ügyész pert indít akkor is, ha a jogszabálysértés a jogi személy törvényes működését veszélyezteti.

A működés beszüntetése, illetve folyamatos törvénysértés esetét kivéve a pert megelőző felhívásra az ügyész tudomásra jutásától számított 6 hónapon belül, de legfeljebb az arra okot adó körülmény bekövetkezését követő 3 éven belül kerülhet sor.

8. Egyes hatósági eljárásokhoz és intézményekhez kapcsolódó ügyészi feladatok

(Ind) A törvény értelmében az ügyészség **ellenőrzi a közigazgatási hatósági eljárások**, valamint a bíróságon kívüli más jogalkalmazó szervek által hozott egyedi, bíróság által felül nem bírált jogerős vagy végrehajtható döntések, valamint hatósági intézkedések törvényességét. A törvény e szakasza a szóban forgó feladat speciális szabályait foglalja magában.

Fontos hangsúlyozni, hogy az ellátandó feladatot a törvény **nem törvényességi felügyeletként definiálja**. A jelenlegi terminológiai meghatározás ugyanis dogmatikailag pontatlan, mert a közigazgatási jogban a felügyeleti jogkör - főszabályként - többek között a felügyelt szerv döntéseinek megsemmisítését és új eljárásra utasítását is magában foglalja. Ilyen jogköre pedig az ügyészségnek jelenleg sincs és a jövőben sem lesz.

A törvény a jobbiztonságra tekintettel **jelentősen csökkenti az ügyészi fellépésre rendelkezésre álló objektív határidőket**. Ha törvény eltérően nem rendelkezik, akkor erre a törvénysértő döntés jogerőre emelkedésétől vagy a végrehajtás elrendelésétől számított **legfeljebb egy éven belül** – kötelezettséget megállapító, jogot elvonó vagy korlátozó döntés esetén a végrehajtáshoz való jog elévüléséig, követelés biztosítását vagy dolog zárlatát elrendelő döntéssel szemben mindaddig, amíg ez az állapot fennáll – van mód.

A törvénysértés minél gyorsabb orvoslása érdekében az ügyész felhívását az ügyben eljáró szerv felügyeleti szervéhez nyújtja be, kivéve, ha az eljáró szervnek nincs felügyeleti szerve, a felügyeleti szerv intézkedésre nem jogosult, vagy felügyeleti szerve a Kormány. Ez utóbbi esetben ugyanis a felhívást az ügyész a döntést hozó szervhez nyújtja be. Ha az ügyész a felhívásban a törvénysértő döntés végrehajtásának felfüggesztését indítványozza, ennek a felhívás címzettje köteles eleget tenni.

A felhívás eredménytelensége esetén az ügyész az **alapügyben hozott döntést támadhatja meg** a bíróság előtt, szemben a hatályos szabályozással, amelynek értelmében az ügyész bírósági felülvizsgálat-kérelmi joga az óvást elutasító határozathoz kötődik. A változtatás oka, hogy miután az ügyészi felhívás a törvénysértés megszüntetését célozza, a felhívás címzettjének esetleges

elutasító magatartása esetén arra kell az ügyésznek jogosultságot kapnia, hogy **közvetlenül magát a törvénysértőnek tartott döntést támadhassa meg a bíróság előtt.**

A törvény értelmében külön törvény egyes közigazgatási és szabály-sértési eljárásban elrendelt kényszerintézkedések foganatosítását, és egyéb eljárási cselekmények elvégzését, illetve titkos információszerzésre irányuló - büntetőeljáráson kívüli - hatósági eljárás megindítását az ügyész előzetes jóváhagyásához kötheti vagy feljogosíthatja az ügyészt ezek megtiltására.

A gyermekek jogainak kiemelkedő fontosságára tekintettel az ügyész ellenőrizheti a gyermekvédelmi szolgáltató tevékenységet folytató intézmények működésének törvényességét is. Ha a feltárt törvénysértés miatti ügyészi felhívással az intézmény vezetője nem ért egyet, fenntartójához fordul, s ezzel egyidejűleg a javasolt intézkedésnek az egyeztetés lezárulásáig történő elhalasztásáról dönthet.

(Ütv. 29. §) Az ügyész ellenőrzi a közigazgatási hatóságok, valamint a bíróságon kívüli más jogalkalmazó szervek által hozott egyedi, bíróság által felül nem bíralt jogerős vagy végrehajtható döntések, valamint hatósági intézkedések törvényességét.

Ha törvény másképp nem rendelkezik, az ügyész a közigazgatási hatósági döntés érdemére kiható törvénysértés esetén a jogerőre emelkedéstől vagy a végrehajtás elrendelésétől számított legfeljebb **egy éven belül**, kötelezettséget megállapító, jogot elvonó vagy korlátozó döntés esetén **a végrehajtáshoz való jog elévüléséig**, követelés biztosítását vagy dolog **zárlatát elrendelő** döntéssel szemben mindaddig, **amíg ez az állapot fennáll**, felhívással él a törvénysértés megszüntetése érdekében.

Az ügyész a felhívásban indítványozhatja a törvénysértő döntés végrehajtásának felfüggesztését. A felhívás címzettje a végrehajtást a döntéséig köteles azonnal felfüggeszteni, és erről az ügyészt egyidejűleg tájékoztatni.

Az ügyész a felhívását az ügyben eljáró szerv felügyeleti szervéhez nyújtja be. Ha a döntést hozó szervnek nincs felügyeleti szerve, vagy felügyeleti szerve a Kormány, vagy ha az ügyben felügyeleti intézkedés jogszabály alapján kizárt, a felhívást az ügyész a döntést hozó szervhez nyújtja be.

A felhívás eredménytelensége esetén az ügyész az alapügyben hozott jogerős döntést támadhatja meg bíróság előtt.

Törvény egyes közigazgatási és szabálysértési eljárásban elrendelt kényszerintézkedések foganatosítását, egyéb eljárási cselekmények elvégzését, illetve titkos információszerzésre irányuló - büntetőeljáráson kívüli - hatósági eljárás megindítását az ügyész előzetes jóváhagyásához kötheti vagy feljogosíthatja az ügyészt ezek megtiltására.

Az ügyész ellenőrizheti a gyermekvédelmi szolgáltató tevékenységet folytató intézmények működésének törvényességét. A feltárt törvénysértés megszüntetése érdekében az ügyész az intézmény vezetőjénél felhívással élhet. Amennyiben az intézmény vezetője a felhívással nem ért egyet, fenntartójához fordul. Az intézmény fenntartója a felhívás tartalmáról egyeztetést kezdeményez a felettes ügyészséggel, ezzel egyidejűleg a javasolt intézkedésnek az egyeztetés lezárulásáig történő elhalasztásáról dönthet.

9. A szabálysértési ügyekkel kapcsolatos ügyészi feladatok

(Ind.) A törvény a szabálysértési hatóságok eljárása, határozata, intézkedése törvénysértő voltának kiküszöbölése érdekében továbbra is **fenntartja az ügyészi hatáskört**, annak **eszköze az ügyészi felhívás**. Amennyiben a szabálysértési hatóság büncselekményt bíralt el szabálysértésként, a határozat ellen az elévülési időn - 6 hónapon túl -, de a büncselekmény

elévülési idején belül is élhet felhívással az ügyész; az elkövető javára viszont a szabálysértésről a központi nyilvántartásban kezelt adatok törlési határidejéig van helye ügyészi felhívásnak.

A törvény szerint az ügyész jogköre fennmarad a szabálysértési hatóság intézkedései és határozata ellen benyújtott panasz elbírálása tekintetében, az eljárást megszüntető egyes határozatok felülvizsgálatát illetően, továbbá a szabálysértési hatóság kényszerintézkedést - postai küldemény lefoglalása, elővezetés - elrendelő intézkedése törvényességének megítélésére vonatkozóan. Az ügyész határozata kötelező a szabálysértési hatóság számára.

Törvényben meghatározott okból a bíróság jogerős határozata ellen az ügyész rendkívüli jogorvoslattal élhet, perújítást kezdeményezhet.

A tételes szabályokat az Ütv. 30. §-a a következőképp rendezi: Ha a szabálysértési hatóság bűncselekményt bírált el szabálysértésként, az ügyész a határozat ellen a bűncselekmény elévülési idején belül élhet felhívással.

A jogerős döntés ellen az elkövető javára az elkövetett szabálysértésről a nyilvántartásban kezelt adatok törlési határidejéig van helye felhívásnak.

Az ügyész a bíróság előtti eljárásban a szabálysértési hatóság felhívással kapcsolatos észrevételeire **nyilatkozatot** és az ügy eldöntésére irányuló **indítványt** tehet.

Az ügyész törvényben meghatározott szabályok szerint elbírálja a szabálysértési hatóság intézkedése és határozata ellen benyújtott panaszt. Az ügyész határozata a szabálysértési hatóságra kötelező.

A szabálysértési hatóság eljárást megszüntető határozatát az ügyész számára megismerhetővé teszi.

Törvényben meghatározott okból és esetekben a bíróság jogerős határozata ellen az ügyész külön törvény szerint jogorvoslattal élhet.

AZ ÜGYÉSZSÉGI ADATKEZELÉS

(Ind.) Az ügyészségi adatkezelésre vonatkozó rendelkezések - az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló törvény alapján - **részletesen meghatározzák** az ügyészség büntetőjogi, közérdekvédelmi, statisztikai, valamint tudományos célú, továbbá a más hatóságoktól átvett adatok **adatkezelésének a szabályait**.

A törvény egyértelművé teszi a visszaélés személyes adattal bűncselekmény megvalósulása esetén az érintett ügyészségi alkalmazott büntetőjogi felelősségét, valamint az ügyviteli, igazgatási jellegű iratok körébe tartozó személyes adatok nyilvánosságra kerülésének lehetőségét.

A **legfőbb ügyészt a törvény felhatalmazza** arra, hogy utasításban szabályozza azon adatköröket, amelyeket az ügyészség a törvény felhatalmazása alapján kezel, és azokat a határidőket is, amelyeknek a leteltéig a büntetőeljárás során keletkezett személyes adatok tárolhatók.

A törvény - **feloldva az eddigi ellentmondást** - törvény erejénél fogva lehetővé teszi a büntetőjogi és a magánjogi és közigazgatási jogi szakágak között az adatátadást, így a szakági együttműködés korábbi lehetőségei kibővülnek; hivatalból indítható eljárás a másik szakágtól átvett, az átvevő hatáskörébe tartozó ügyben.

Az Adatvédelmi Biztos 1263/K/2005-5. számú állásfoglalása szerint büntető- és szabálysértési ügyek iratai az OKRI rendelkezésére bocsáthatók. A meglévő ellentmondások feloldása céljából szükségesnek látja a megfelelő törvényi szabályozást annak érdekében, hogy az OKRI

adatkezelése teljesen egyértelmű és jogszerű lehessen, ezért a törvény rögzíti az OKRI adatkezelésére vonatkozó speciális szabályokat is.

Az Ütv. tételes rendelkezései szerint az ügyészség törvényben szabályozott büntetőjogi, közérdekvédelmi, valamint ügyviteli, statisztikai és tudományos kutatási célú feladatainak ellátásához - az ügyészi szervezetben kijelölt központi, területi és helyi adatkezelő szervein keresztül, legfőbb ügyészi utasításban felsorolt adatkörben - **személyes és különleges adatokat kezelhet.**

Az ügyészségi adatot kezelő szerv vezetője informatikus ügyészségi alkalmazott közreműködésével **gondoskodik a személyes adatok** körében a jogosulatlan hozzáférés, közlés, megváltoztatás vagy törlés megelőzéséről, illetve a törlés szabályozását biztosító technikai és logikai **védelemről.**

Az ügyészségi adatot kezelő szerv gondoskodik arról, hogy a személyes adatok védelmének biztosítása érdekében

a) az érintett az adatkezelő szerv által kezelt adataihoz - ha törvény kivételt nem tesz - hozzáférhessen, illetve gyakorolhassa a helyesbítéshez vagy a törléshez való jogát;

b) a tárolt adatokat töröljék, ha azok kezelésének oka - törvény rendelkezése szerint - megszűnt, vagy a bíróság az adatvédelmi eljárás során a törlést elrendelte.

Az ügyészség tevékenysége során a **rendőrségtől és más hatóságoktól** az általuk kezelt személyes és különleges adatokat **a felhasználás céljának megjelölésével átveheti** és - a törvény korlátai között - **kezelheti.**

Az ügyviteli, igazgatási és szolgálati jellegű adatok a **legfőbb ügyész engedélye nélkül nem továbbíthatók és nyilvánosságra nem hozhatók.** Ezen adatkörbe tartoznak különösen azok az iratok, melyekhez joghatás nem fűződik (belső feljegyzések, elemzések, jelentések, tervezetek, az ügyészi szervezeten belül kiadott egyedi utasítások).

A nyomozó hatóságnak egyedi ügyben adott utasítások csak a büntetőeljárás jogerős befejezése után hozhatók nyilvánosságra.

Az ügyészség a büntetőjogi tevékenysége során keletkező és általa kezelt személyes adatokról - a büntetőeljárás szabályainak megfelelően - az érintetteknek a nyilvántartási határidő lejártáig **tájékoztatást nyújt, kérelemre adathelyesbítést végez.** Az eljárás jogerős befejezésével az adatkezelés célja nem szűnik meg, ezért az ügyészség az adatot a külön törvény alapján kiadott iratkezelési szabályzatban meghatározott határidőig kezelheti.

Az ügyészség a büntetőjogi tevékenysége során keletkező és általa kezelt adatokat a büntetőügyben eljáró más hatóság, a büntetés-végrehajtási szervezet és a nemzetbiztonsági szolgálatok, valamint fegyelmi eljárásban történő felhasználáshoz a Magyar Honvédség és a rendőrség; a kegyelem iránti előterjesztéshez, továbbá jogsegélykérelem elintézéséhez és a bűnügyi jogsegélyről szóló jogszabályokban meghatározott, illetve nemzetközi egyezményből eredő feladatai teljesítéséhez az igazságügyért felelős miniszter részére kérelemre - a kérelmező szerv által törvény alapján kezelhető adatok körére kiterjedően - átadhatja. Az adatátadást, illetőleg az adatátvételt mindkét szervnél dokumentálni kell.

Az ügyészség **a titkos információgyűjtés alkalmazásával érintett személyek** (beleértve az ügyészséggel együttműködőket és a fedett nyomozókat is) adatait - a különleges eszközzel végzett megfigyelés során rögzített érdektelen információ vagy az ügyben nem érintett személy adatai kivételével - és az alkalmazás eredményét

a) ha büntetőeljárás nem indul, a titkos információgyűjtés lezárását követő legfeljebb 2 évig;

b) büntetőeljárás lefolytatása esetén a büntethetőség elévüléséig;

c) elítélés esetén a büntetett előlethez fűződő hátrányok alóli mentesítésig, illetve legfeljebb 20 évig;

d) együttműködők, illetőleg fedett nyomozók esetén az együttműködés, illetőleg a fedett nyomozói tevékenység megszűnésétől számított 20 évig kezelheti.

A különleges eszközzel végzett megfigyelés során rögzített érdektelen információt, illetve az ügyben nem érintett személy adatait az ügyész az adatok átvételét követően haladéktalanul, de legkésőbb 48 órán belül megsemmisíti.

Az ügyészség Magyarországgal két- és többoldalú nemzetközi szerződés alapján együttműködő nemzetközi bűnüldöző és igazságszolgáltatási szervezetek részére az ügyészségi nyomozás körébe tartozó bűncselekményekkel összefüggésben keletkezett személyes adatokat ezen szervezeteknek, illetve szervezetektől nemzetközi szerződés, valamint az e szervezetekkel való együttműködésre vonatkozó törvény rendelkezéseinek alkalmazásával adhat át, illetve ilyen adatokat vehet át. Az átadás, illetve az átvétel feltétele, hogy a személyes adatok kezelésének követelményei az adatkezelőnél minden egyes adat tekintetében teljesüljenek.

Bűnmegelőzési, bűnüldözési és nemzetbiztonsági érdekből a legfőbb ügyész jogosult az ügyészség által kezelt személyes adatoknak más adatkezelésekkel történő összekapcsolását, külföldi adatkezelők részére történő átadását engedélyezni, feltéve, hogy az adatkezelés feltételei minden egyes személyes adatra nézve teljesülnek. A **külföldi adattovábbításnak nemzetközi szerződésen vagy viszonyosságon kell alapulnia.**

Az ügyészség a közérdekvédelmi tevékenysége során átveheti és kezelheti, a bíróság részére átadhatja a büntetőjogi tevékenysége során keletkezett személyes és különleges adatot, amely a külön törvény felhatalmazása alapján az ügyész által közérdekből indítható polgári peres és a nemperes eljárásokban az eljárás megindításához vagy az eljárás szempontjából jelentős tények megállapításához szükséges.

Az ügyészség a büntetőjogi tevékenysége során átveheti és kezelheti az ügyészség közérdekvédelmi tevékenysége során kezelt személyes és különleges adatot, amely a büntető és büntetőeljárás jogszabályok alkalmazása szempontjából jelentős tények megállapításához szükséges.

Az ügyészség a közérdekvédelmi tevékenysége során a bíróságtól, az eljárással érintett szervtől vagy személytől, valamint az egyéb olyan szervtől, személytől, amelyet törvény arra kötelez, hogy az ügyész megkeresésére adatot szolgáltatson, átveheti és kezelheti a tevékenysége ellátásához szükséges személyes és különleges adatot. Ezen adatokat, valamint a közérdekvédelmi tevékenysége során keletkezett vagy az érintettől származó adatot a bíróság vagy hatóság részére továbbíthatja, ha az szükséges az ügyész által indítható polgári peres és nemperes eljárásokban az eljárás megindításához, az eljárás szempontjából jelentős tények megállapításához, a hatóság nem kizárólag kérelemre megindítható eljárásának megindításához, a hatóság eljárása szempontjából jelentős tények megállapításához vagy az ügyészséghez érkezett kérelem, panasz kivizsgálásához.

A közérdekvédelmi tevékenysége során keletkező és általa kezelt adatokról az ügyészség az érintettnek tájékoztatást nyújt, kérelemre adathelyesbítést végez.

Az ügyészség által kezelt adatok statisztikai célokra csak egyedi azonosításra nem alkalmas formában használhatók fel.

Statisztikai adatok - a rendőrség és a nemzetbiztonsági szolgálatok kivételével - csak az (1) bekezdésben meghatározott módon adhatók át külső szervek számára.

Tudományos kutatás céljára a legfőbb ügyész, az illetékes legfőbb ügyész helyettes vagy az általa feljogosított ügyészségi vezető engedélyével lehet az adatokat rendelkezésre bocsátani.

A tudományos kutatások eredményei, illetve a statisztikai feldolgozások nyilvánosságra hozhatók, ha a bennük szereplő adatok egyedi azonosításra nem alkalmasak.

Az Ütv. részletesen rendelkezik az ügyész, alügyész, ügyészségi fogalmazó és ügyészségi megbízott adatvédelmi jogosítványairól, valamint az Országos Kriminológiai Intézet számára átadható adatokról.